

*Р.Ф. Гринюк
І.С. Щebetун*

КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО І МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Найважливішою ланкою успіху в справі підготовки конкурентоспроможних кадрів на кожному факультеті є кафедра. На економіко-правовому факультеті їх вісім, в т.ч. шість спеціальностей «Правознавство».

Одна з них — досвідчений колектив кафедри конституційного та міжнародного права.

Головним завданням кафедри є організація та здійснення навчальної, науково-методичної та виховної роботи серед студентів, наукових досліджень за профілем кафедри, підготовка науково-педагогічних кадрів, і всі свої зусилля колектив кафедри докладає для її вирішення.

Історія створення кафедри така: у 1981 р. при першому наборі на спеціальність «Правознавство» була організована правова кафедра — «Радянське право», яка згодом перейменувалася в «Правознавство», а з 26 травня 2000 р. — «Конституційного і міжнародного права». З вересня 1972 р. по червень 1978 р. кафедрою керував доцент О.П. Лапай, з червня 1978 р. по вересень 2007 р. — професор В.Д. Волков, а з 2007 р. — професор Р.Ф. Гринюк.

Колектив кафедри невеликий (в основному складі — 1 доктор наук, 9 кандидатів і 6 старших викладачів, з них 14 є випускниками нашої спеціальності), але дружний і працездатний, а очолює його випускник першого набору спеціальності «Правознавство», а нині доктор юридичних наук Гринюк Роман Федорович, який був першим випускником в історії нашого факультету і який захистив докторську дисертацію з юриспруденції.

Трудова діяльність нинішнього завідувача кафедри Р.Ф. Гринюка почалася на Харцизькому трубному заводі, потім два роки тривала служби в армії і після — навчання у Донецькому державному університеті на спеціальності «Правознавство» першого набору. Після закінчення навчання він працював спочатку на громадських посадах, а з 1990 р. на кафедрі. У 2001 р. захистив кандидатську дисертацію. Нарешті, в 2007 р. відбувся перший в історії економіко-правового факультету захист випускником правознавчої спеціальності Романом Федоровичем докторської дисертації. З 1 жовтня 2007 р. він приходить на зміну своєму вчителю, професору В.Д. Волкову, стає спочатку завідувачем кафедри конституційного і міжнародного права, а потім, з жовтня 2008 р., — деканом економіко-правового факультету.

Р.Ф. Гринюк є автором пропозицій до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про політичні партії в Україні» та ін. Він брав участь у підготовці проектів законів України «Про правовий режим об'єктів комунальної власності», «Про статус міста», «Про адміністративно-територіальний устрій України», «Про судоустрій і статус суддів», Концепції державної регіональної політики. Роман Федорович є автором понад 60 наукових та 50 навчально-методичних робіт, дві з них — монографії («Правовий статус комунальних підприємств в Україні», «Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практична реалізація» (остання зайняла перше місце в університетському конкурсі монографій у 2004 р.). Він також є співавтором навчальних посібників «Конституційне право України», «Комунальне право України», «Конституційне право зарубіжних країн», які отримали гриф Міністерства освіти і науки України.

Р.Ф. Гринюк двічі ставав лауреатом обласного конкурсу на краще професійне досягнення «Юридична фортуна»: у 2002 р. — у номінації «Юрист-викладач року», а у 2004 р. — у номінації «Юрист-науковий співробітник року». Крім того, він нагороджений Почесною грамотою та Подякою Донецької обласної державної адміністрації (2008, 2009 рр.), Почесною грамотою Спілки юристів України (2008 р.); Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2009 р.); Подякою Президента України за вагомий особистий внесок у розвиток Української держави та зміцнення її незалежності (2009 р.). У жовтні 2012 р. Р.Ф. Гринюк був обраний колективом університету на посаду ректора Донецького національного університету.

Колектив кафедри багато чим зобов'язаний своєму попередньому завідувачу кафедри, людині завжди багатій на цікаві ідеї, напористому і невгамовному Волкову Вячеславу Дмитровичу, який свого часу кожне засідання кафедри починав з питання: «А як у нас йдуть справи з просуванням роботи над дисертаціями?».

Засновник факультету В.Д. Волков — один з найвідоміших і шанованих викладачів-юристів Донеччини та України. У різні роки він був лауреатом Всеукраїнського конкурсу «Юрист року» у номінаціях «Юрист-викладач», «Юрист-організатор юридичної освіти» та конкурсу на краще професійне досягнення «Фортуна» у номінації «Юрист-викладач». Йому вручено Спеціальний знак відмінності конкурсу «Юрист року України» як головному редактору журналу «Правничий часопис Донецького університету». Особливо значущою подією для кафедри і всього факультету в цілому став Указ Президента України від 11 травня 2004 р. про присвоєння почесного звання «Заслужений працівник освіти України» професору В.Д. Волкову. У привітанні Президента України у зв'язку з цією знаменною подією зазначалося: «Нагорода — це визнання державою Вашого значного особистого внеску у розвиток національної освіти, вагомих здобутків у професійній діяльності, багаторічну самовіддану працю ...».

Саме завдяки величезному досвіду В.Д. Волкова і талановитому організатору Р.Ф. Гринюку за останні десять років було захищено 11 кандидатських дисертацій: Р.Ф. Гринюк «Правовий статус комунальних підприємств в Україні» (2001 р.), І.С. Щebetун «Організаційно-правові гарантії місцевого самоврядування в Україні» (2002 р.), Т.С. Кисельова «Оспорювання та примусове виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу: порівняльно-правове дослідження» (2003 р.), Л.І. Фесечко «Правове регулювання додаткового випуску акцій акціонерного товариства» (2006 р.), Е.М. Деркач «Правове регулювання перевезення вантажів залізничним транспортом» (2007 р.), О.Г. Турченко «Правове регулювання державних закупівель товарів, робіт і послуг Європейського Союзу (зближення законодавства України з правом ЄС)» (2008 р.), О.М. Дорошева «Правове регулювання імпорту лікарських засобів» (2009 р.), Є.В. Кулакова «Господарська компетенція обласних рад та обласних державних адміністрацій» (2009 р.), Ю.М. Репкіна «Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури і спорту» (2010 р.), Л.М. Дешко «Державне регулювання господарської діяльності в сфері охорони здоров'я» (2010 р.), О.В. Нікольська «Застосування норм Конституції України» (2011 р.).

Забезпечення навчального процесу необхідною навчально-методичною літературою — головне завдання кафедри, над вирішенням якої з року в рік працює педагогічний колектив. За останні десять років видано понад 60 різного виду навчальних посібників. Тільки за останні два роки їх було видано вісім, чотири з яких з грифом МОН. З переходом навчального процесу на Болонську систему освіти довелося переглянути ставлення студентів до самостійної роботи, розробити нові її види, методичні рекомендації з організації навчальних занять, а також критерії оцінювання роботи студентів та багато іншого.

Високий науковий потенціал кафедри підтверджується участю викладачів у різного роду наукових конференціях, кількістю опублікованих статей і тез. За 2001–2012 рр. налічується близько 270 публікацій. Серед них 7 монографій: проф. Р.Ф. Гринюк «Правовий статус комунальних підприємств в Україні», «Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практична реалізація», доц. І.С. Щebetун «Організаційно-правові гарантії місцевого самоврядування в Україні», «Місьцеве самоврядування в Україні: проблеми і перспективи», доц. Л.І. Фесечко «Правове регулювання додаткового випуску акцій акціонерними товариствами», доц. О.Г. Турченко «Правове регулювання інформаційної безпеки в Україні», О.М. Дорошева «Правове регулювання імпорту лікарських засобів». На кафедрі працюють ряд викладачів, які очолюють найважливіші напрями діяльності факультету. Багато років успішно працює в якості заступника декана з наукової роботи доцент Захарченко Микола Андрійович, який чимало зробив для змістовного, цікавого розвитку факультетських досліджень. Знаючи тонкощі організації наукової роботи, завжди готовий допомогти як викладачам, так і студентам, які захоплюються науковою роботою, М.А. Захарченко робить багато для того, щоб економіко-

правовий факультет став одним з центрів юридичної науки України. За його безпосередньої участі, турботи щорічно проходять студентські Дні науки, постійно виходять збірники матеріалів викладацьких і студентських наукових конференцій. За десять років їх було видано більше 35 випусків.

На факультеті й далеко за його межами добре знають випускницю спеціальності «Правознавство» 1987 р. доц. Щebetун Ірину Степанівну, яка багато років обіймала посаду заступника головного редактора журналу «Правничий часопис Донецького університету». Завдяки її повсякденній кропіткій праці наш журнал виходить двічі на рік. Важливо також і те, що тут друкуються не тільки відомі вчені, а й аспіранти і студенти. Журнал добре знають не лише в Україні, а й за кордоном. У 2002 р. І.С. Щebetун захистила кандидатську дисертацію в Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого, нею підготовлено понад 80 наукових публікацій, статей, вона бере активну участь у наукових конференціях, семінарах.

Не можна не відзначити високопрофесійну роботу доцента Турченко Ольги Григорівни, директора центру досліджень проблем законодавства і конституційної юстиції, координатора роботи міжмережевого університету СНД, випускниці 2000 року. О.Г. Турченко має понад 70 публікацій, нею опублікована авторська монографія на тему «Правове регулювання інформаційної безпеки в Україні», під її керівництвом студентами підготовлено та опубліковано понад 60 тез виступів на вузівській студентській конференції, понад 15 тез виступів на Всеукраїнських та міжнародних студентських наукових конференціях.

Добрі слова часто звучать на адресу ще одного члена кафедри — доцента Л.І. Фесечко. Випускниця Московського інституту Дружби народів вона очолювала факультетську профспілкову організацію. У разі необхідності Лідія Іванівна була завжди готова допомогти, прийти на виручку, в складну хвилину вибити путівку, підтримати морально і матеріально, допомогти словом і ділом.

З 1987 р. працює на кафедрі старшим лаборантом Осадченко Галина Василівна, також випускниця Донецького університету, але тільки іншої спеціальності. Завжди привітна, чарівна, вимоглива, готова прийти в будь-який час на допомогу як студентам, так і викладачам кафедри.

На кафедрі працює чимало здібної молоді. Серед них — доцент Л.М. Дешко. Ще будучи студенткою, вона вже працювала лаборантом кафедри конституційного і міжнародного права, помічником викладача у В.Д. Волкова Саме у нього отримала перші ази педагогічної майстерності. У студентські роки брала активну участь у низці міжнародних конференцій, семінарів, літніх шкіл, відвідувала лекції зарубіжних професорів. За успіхи в навчанні та громадській діяльності нагороджувалася іменними стипендіями. Завершивши навчання на економіко-правовому факультеті, була нагороджена Почесним Дипломом кращого випускника Донецького національного університету за вагомий внесок у формування золотого інтелектуального фонду Донбасу (2005 р.), знаком «Pro studio» за наполегливість і старанність. Потім вступила до аспірантури, навчалась на Вищому Міжнародному курсі з прав людини. У 2006–2007 рр. стажувалася в Європейському суді з прав людини (м. Страсбург, Франція), взяла участь у поїздки до Женеви (Швейцарія) в Організацію Об'єднаних Націй. За активної участі Людмили Миколаївни підготовлений перший в Україні актуальний навчальний посібник «Медичне право України», а також «Право Європейського Союзу» з грифом Міністерства освіти і науки України. З 2009 р. вона очолює факультетський центр міжнародного та європейського права. У травні 2010 р. Людмила Миколаївна захистила кандидатську дисертацію на тему «Державне регулювання господарської діяльності в сфері охорони здоров'я».

Високий науковий потенціал кафедри підтверджується участю її викладачів у різного роду конференціях, кількістю опублікованих наукових статей і тез виступів. Викладачі кафедри беруть активну участь в організації проведення на базі центру Міжнародного та європейського права економіко-правового факультету міжнародних конференцій («Модель керованої медичної допомоги: Чесько-український досвід та перспективи вдосконалення», 31 жовтня–1 листопада 2008 р.; «Реформування сучасної правової системи», 10–11 квітня 2009 р.; «Права людини у сфері громадського здоров'я», 17 грудня 2009 р., м. Донецьк). Спільно з Львівським

національним університетом ім. Франка проводяться літні школи з прав людини, викладачі беруть участь у міжнародних конференціях з методики викладання в юридичних клініках, здійснюють навчальні візити в юридичні клініки провідних вищих навчальних закладів Республіки Польщі.

З 2010 р. кафедра бере участь у роботі Мережевого університету країн СНД (на базі кафедри відкрито спеціалізацію з міжнародного права для студентів ОКР «Магістр»). Спільно з Центром Міжнародного та Європейського права економіко-правового факультету проведено Міжнародну конференцію «Міжнародні та національні механізми захисту прав людини: виклики сьогодення» (8 квітня 2011 р., м. Донецьк, економіко-правовий факультет); Круглий стіл «Проблеми та перспективи розвитку юридичної науки в Україні» (4 листопада 2011 р., м. Донецьк, економіко-правовий факультет); 8–11 лютого 2012 р. на базі економіко-правового факультету відбувся міжнародний семінар експертного рівня «Використання стандартів СОТ і ЄС для розвитку національних економік», який реалізується за підтримки Фонду Сороса в Україні «Відродження».

В останні роки високі досягнення колективу були гідно оцінені керівниками університету, міста, області. Ряд викладачів кафедри ставали переможцями різного роду конкурсів, які проводяться щорічно Радою Донецької обласної організації «Спілка Юристів України». Серед них В.Д. Волков, Р.Ф. Гринюк, І.С. Щебетун, Л.І. Фесечко, О.Г. Страх, Л.М. Дешко. Так, Р.Ф. Гринюк нагороджений премією імені Ярослава Мудрого; І.С. Щебетун — Почесною грамотою Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, грамотою Ворошиловської районної ради м. Донецька; М.А. Захарченко — Грамотою Ворошиловської районної ради м. Донецька; О.Г. Турченко — Подякою Донецького міського голови; Л.М. Дешко — Почесною Грамотою Управління освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації; Г.В. Осадченко — грамотою Ворошиловської районної ради м. Донецька.

Кафедра багата і своїми ювілярами: 26 лютого 2012 року своє 75-річчя відзначив професор кафедри В.Д. Волков; 3 березня 2012 року відсвяткував свій 60-річний ювілей доцент кафедри М.А. Захарченко; 5 червня 2012 року 50 років виповнилося старшому викладачеві Н.С. Ініной; 23 грудня 2012 року 50 років виповнилося також доцентіві О.М. Дорошевій.

Традиції кафедри, які мають багаторічну історію і тенденцію до розширення, зберігаються і збагачуються дружним колективом однодумців. Колектив кафедри конституційного і міжнародного права — це союз досвідчених і молодих викладачів, повних ентузіазму і невичерпної енергії, у яких попереду самовіддана праця, нові досягнення, нові успіхи.